

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τευχος 60

Νοεμβριος — Δεκεμβριος 1986

Διμηνιαία ἐκδοση
του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ»
ΕΣΔΝΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος

Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ' κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου

Β. Λανάρα

Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού

Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών
Πύργος Αθηνών - Γ' Κτίριο
2ος όροφος - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιοτητος

Κατεχακη & Αδριανειου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/-ές	1000 δρχ.
Σπουδάστριες/-ές	500 δρχ.
Οργανισμοί - Εταιρείες-	
Βιβλιοδήκτες	1500 δρχ.
Εξωτερικό	15 \$
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ	170 δρχ.

Εγγραφές συνδρομητών περιοδικού
BHTA medical arts

1. Απονομή επάδλου του Ιδρύματος «Γιώργης και Κατίγκω Λαιμού» εις Αδελφήν Νοσοκόμου	184
2. Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο Πειραιά Γραφείο Διευθυνούσης	185
3. Εφημερίς της Κυβερνήσεως	186
4. Αθηνά Λαζαρίδου	187
5. Μαρία Μητροπούλου	189
6. Μια μικρή ανασκόπηση στην οργάνωση του γραφείου Διευθυνούσης του Θεραπευτηρίου «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ» <i>Αριστη Δημητριάδου</i>	193
7. Η ηγεσία απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση του στόχου «Υγεία για όλους» <i>Dr. Halfdon Mahler</i>	197
8. Ίδρυση Τομέως Μονάδων Εντατικής Νοσηλείας	206
9. W.H.O. Features Οι Αδελφές οδηγούν την Πορεία <i>Dr. Halfdon Mahler</i>	209
10. Το Σήμα (έμβλημα) του 19ου Συνεδρίου του Διεθνούς Συμβουλίου Νοσοκόμων	212
11. Θέμα του 19ου Συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στη Seoul της Κορέας «Νοσηλευτική - ένα καινούργιο αύριο» «Nursing - a new tomorrow»	213
12. Συνέδρια - Σεμινάρια	214

**ΑΠΟΝΟΜΗ ΕΠΑΘΛΟΥ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
«ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΙΓΚΩ ΛΑΙΜΟΥ»
ΕΙΣ ΑΔΕΛΦΗΝ ΝΟΣΟΚΟΜΟΝ**

Ευχαρίστως, σας ανακοινώνουμε ότι το πιό πάνω έπαδλο απενεμήθει φέτος στην κ. Ιουλία Πετροπούλου-Μαντζουράνη τέως Διευθύνουσα της Ανωτέρας Κρατικής Σχολής Νοσοκόμων Θεσσαλονίκης σε ωραία τελετή, που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του «ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ», στην Αθήνα, στις 9 Δεκεμβρίου 1986.

Το γνωστό πλέον στην Ελληνική Κοινωνία έπαδλον απονέμεται κάθε χρόνο σε έναν Ιερέα, ένα Δάσκαλο, μια Αδελφή Νοσοκόμο και ένα Λογοτέχνη. Συνοδεύεται από χρηματικό ποσό 200.000 δρχ.

Το Έπαδλο απενεμήθει στην κ. Πετροπούλου για την μετά αφοσιώσεως και αρίστης επιτυχίας υπερτεσαρακονταετή, ως Νοσοκόμου, Διδασκούσης και Διευθυνούσης προσφορά των υπηρεσιών της προς την Ελληνική Κοινωνία και την Ελληνική Νοσηλευτική. Της κυρίας Πετροπούλου κωλυομένης να παραστεί εις την τελετή της απονομής παρέλαβε το Έπαδλον η παλαιά μαθήτριά της κ. Άννα Λαζαρίδου-Παπαδοπούλου, υπεύθυνος του τοπικού τμήματος ΕΣΔΝΕ Θεσσαλονίκης, η οποία ταξίδευσε επί τούτου εις Αθήνας.

Το ίδρυμα «ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΙΓΚΩ ΛΑΙΜΟΥ» απένειμε επίσης έπαινον εις την προϊσταμένην Αξιωματικόν Αδελφή Νοσοκόμον, κ. Μαριάνδη Συμεωνίδου-Αρμενιάκου δια την μέχρι τώρα αξιόλογο δρατηριότητά της, στο Νοσηλευτικό έργο. Η κ. Αρμενιάκου είναι επίσης μέλος του Συνδέσμου μας και προσφέρει τις υπηρεσίες της στο 401 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών.

Συγχαίρουμε δερμώς τις συναδέλφους και ευχόμαστε συνέχιση της ωραίας προσφοράς των για την προαγωγή της Νοσηλευτικής στον τόπο μας.

**TZANEIO GENIKO NOSOKOMEIO
PEIRAIA**

Γραφ.: Διευθυνούσος

Πειραιάς 15 Οκτωβρίου 1985

ΠΡΟΣ: Όλο το Προσωπικό του Ιδρύματος

Στις 20 Οκτωβρίου 1985 συμπληρώνω 35 χρόνια ενεργού υπηρεσίας και σύμφωνα με το νόμο, διακόπτω τον υπηρεσιακό μου δεσμό και αποχωρώ του Ιδρύματος.

Φεύγοντας, δα ἡδελα, πρώτα απ' όλα να ευχαριστήσω το Θεό, που με αξίωσε με υγεία, σωματική δύναμη και γυχική αντοχή να φέρω σε πέρας το ἔργο μου. Θα ἡδελα ακόμα να ευχαριστήσω τη Διοίκηση του Ιδρύματος και τους Προϊσταμένους μου για την εμπιστοσύνη που με περιέβαλαν, το Ιατρικό προσωπικό για την ειλικρινή του συνεργασία και όλο το Τεχνικό και Βοηθητικό προσωπικό για τη συμπαράστασή τους στις προσπάθειες που κατέβαλα. Όμως, όλως ιδιαιτέρως, δέλω να ευχαριστήσω το Νοσηλευτικό προσωπικό, που στάθηκε κοντά μου. Η μακρά στενή και καθημερινή επαφή μου με αυτό, μου έδωσε την ευκαρία να βεβαιωθώ για τη βαθειά εκτίμηση που τρέφουν οι Αδελφές του Ιδρύματος μας στην αποστολή τους. Είναι αυτές, που έκαναν το κήρυγμα του Χριστού βίωμα. Έδωσαν στην αγάπη περιεχόμενο και έκαναν τον αλτρουϊσμό ἔργο του βίου τους. Μαζί τους μπόρεσα να βοηθήσω τον ἄρρωστο να αμβλύνει τον πόνο του. Και είναι σήμερα, στην έξοδό μου από την υπηρεσία, αυτή η βοήθεια, που έγινε έντονη αποδοτική δύναμη. Αυτή που μου δίνει γυχική πρεμία και την πιο μεγάλη ικανοποίηση. Κάτι, που μόνο όσες εργάστηκαν σαν Αδελφές μπορούν κάποτε να απολαύσουν. Και γι' αυτό δεωρώ εύνοια της ζωής μου και καλή διάκριση της τύχης μου, που σπούδασα Αδελφή και αφοσιώδηκα στο ἔργο της Νοσηλευτικής.

Με τις σκέψεις αυτές, σφίγγω το χέρι κάθε μιας Αδελφής του Ιδρύματος και εύχομαι σε όλες σας υγεία ατομική και οικογενειακή, αγάπη στο ἔργο σας και αφοσίωση στην αποστολή σας, για να δεχθείτε, όταν βρεθείτε στο κατώφλι της εξόδου από την υπηρεσία, την ικανοποίηση της καλής προσφοράς. Αυτή που δα μετριάσει το ἀλγός, που προκαλεί η αποκοπή από το ενεργό παρελθόν.

Η Διευθύνουσα Αδελφή
ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΚΥΡΙΤΣΗ

Μαρία Μπροπούλου

Προϊσταμένη Αδελφή

Σαν άτομα και σαν ομάδες έχουμε καθήκον να δημιουργούμε σταδμούς, να ελέγχουμε την πορεία μας, να εφοδιαζόμεθα με νέες δυνάμεις και να κατευδύνουμε τις προσπάθειές μας από το καλό στο καλύτερο για μια αληθινή πρόοδο.

Ένα τέτοιο σταδμό ανεφοδιασμού πρέπει να αποτελέσει για μας το έργο και η προσφορά της Διευθύνουσάς μας, που επί 35 συνεχή χρόνια, ακούραστα και δημιουργικά, υπηρέτησε το κλάδο μας.

Έχοντας σαν γνώμονα την υγιολή αντίληψη του καθήκοντος, το βαδύ αισθημα ευδύνης, την επαγγελματική ευσυνειδησία και επάρκεια, την εργατικότητα και Διοικητική ικανότητα, για οργάνωση σε πολύ άσχημες συνθήκες, ΣΥΝΕΒΑΛΕ με άπειρες στερήσεις και μοναδική ικανοποίηση τη χαρά της δημιουργίας, να ανακουφισθούν ανδρώπινοι πόνοι και να στηριχθούν κλονισμένες ελπίδες.

Γεννήθηκε στην Καρδίτσα το 1925. Ο πατέρας της Δημόσιος υπάλληλος μαζί με τη μητέρα της, τέλειοι σαν χαρακτήρες, έδωσαν στα 4 παιδιά τους τις βάσεις για μόρφωση και δημιουργία, στα ταραχώδη και γεμάτα στερήσεις χρόνια της κατοχής. Δύο αγόρια μηχανικοί, μια δασκάλα, και η ΜΕΓΑΛΗ ΑΔΕΛΦΗ ΓΙΑ ΜΑΣ.

Λόγω υπαλληλικής ιδιότητας του πατέρα της γύρισε όλη την Ελλάδα μέχρι που τελείωσε το Γυμνάσιο και το 1947 εισήχθη στην ΑΣΕΑΝ «ανωτέρα σχολή επισκεπτριών αδελφών και νοσοκόμων».

Τρία χρόνια αργότερα πήρε το πτυχίο της επισκέπτριας Αδελφής και Νοσοκόμου και εργάσθηκε μέχρι σήμερα σαν νοσηλεύτρια.

Στις 20-10-1950 μαζί με άλλες τρεις διπλωματούχες Αδελφές της ίδιας σχολής διορίζεται στο Δημόσιο Ψυχιατρείο Αθηνών σαν έκτακτη Αδελφή με τον 11ο βαθμό.

Ένα χρόνο αργότερα γίνεται μόνιμος υπάλληλος και στις 12-11-1953 παίρνει κατ' εκλογή τον 7ο βαθμό και τον τίτλο της προϊσταμένης. Από το 1954-1959 εργάζεται στο γραφείο Διευθυνούσης σαν βοηθός της και πολλές φορές την αντικαθιστά.

Το 1958 προήχθη κατ' εκλογή στον 6ο βαθμό και στις 3-6-1959 παίρνει τον τίτλο της Υποδιευθύνουσας.

Από τον αρχικό διορισμό της (20-10-1950) έως τις 22-10-1969 η συμβολή της στην ανύγωση της νοσηλευτικής και η φροντίδα εν γένει για το πρωπικό και τους ασθενείς, υπήρξε μεγάλη και θετική.

Μέσα στο χάος του Δημόσιου Ψυχιατρείου, οι 4 διπλωματούχες Αδελφές και 52 άτομα νοσηλευτικό πρωπικό με επικεφαλής την *Ka Bikitaria Kuriotis* έκαναν σκληρούς αγώνες για να καλύψουν τις ανάγκες 2500-3000

γυχοπαδών ασθενών, με 12ωρη εργασία, 24ωρη εφημερία δύο φορές την εβδομάδα και μια ημερήσια ανάπαυση το 15δημερό.

Πολύ αργότερα -ήταν το μοναδικό αρχικά νοσοκομείο νομίζω- που με αγώνα των εργαζομένων έπαιρνε μια ημερήσια ανάπαυση την εβδομάδα.

Με την έντονη προσωπικότητά της, την κοινωνικότητά της και πάνω από όλα την εργατικότητά της, κατόρθωσε σταδιακά να αλλάξει την όγη του Δημόσιου Ψυχιατρείου.

Διαδέτοντας αρκετό χρόνο από την προσωπική της ζωή, με αγώνα και δυσίες κατορθώνει και αυξάνει τον αριθμό του νοσηλευτικού σε 300 άτομα τροποποιώντας τον οργανισμό του νοσοκομείου, σε συνεργασία με το Διοικητικό συμβούλιο που την περιέβαλε με απόλυτη εμπιστοσύνη.

Επί των ημερών της οργανώθηκε πλήρως η εργασιοδεραπεία όπου απασχολείτο ένας μεγάλος αριθμός ασθενών, καθώς και η γυχαγωγία των αρρώστων με μουσική, κινηματογράφο, εκδρομές, θαλάσσια μπάνια κ.λπ.

Αγοράσθηκαν 2-3 λεωφορεία για τη μεταφορά των εργαζομένων, προέτρευε πολλούς υπαλλήλους να συνεχίσουν τις σπουδές τους και βοήθησε το προσωπικό σε κάθε υπηρεσιακή ή προσωπική του ανάγκη, προτρέποντάς το προς την πρόοδο.

Τον Ιούλιο του 1958 πηγαίνει στη Λέρο, αποστολή και οργανώνει το εκεί γυχιατρείο, όπως αναφέρει ο τότε Διευθυντής του σε έπαινο που της απενεμείθη: «επέδειξε δαυμαστή οργανωτική ικανότητα και εξαιρετικά επαινετή συμπεριφορά και διαγωγή».

Βοήθησε επίσης στην οργάνωση του γυχιατρείου της Τρίπολης και έκανε αποστολές ασθενών σε άλλα γυχιατρεία -για αποσυμφόρηση του Δημόσιου Ψυχιατρείου Αθηνών- που όπως προαναφέρθηκε ο αριθμός των ασθενών ανήρχετο σε 2500-3000.

Υστερα από 20 χρόνια συνεχών αγώνων και δυσιών στο Δημόσιο Ψυχιατρείο με απόφαση του τότε Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών, στις 23-10-1969 μετατάσσεται σαν Διευθύνοντα στο Τζάνειο Νοσοκομείο Πειραιά, με τον 5ο βαθμό τον οποίο κατείχε.

Ανεβαίνοντας προοδευτικά την υπαλληλική βαθμολογία στις 28-4-1977 προάγεται κατ' εκλογήν και με βαθμολογία εξαίρετο στον 2ο βαθμό που μέχρι σήμερα κατέχει.

Στο Τζάνειο, αρχίζει ένας δεύτερος αγώνας πιο δύσκολος γιατί και εδώ οι συνδήκες ήταν άδλιες και το προσωπικό ελάχιστο. Οι περισσότεροι από μας έχουν ζήσει από κοντά αυτή την εμπειρία.

Το Νοσοκομείο παλιό, σκόρπιο σε τρία επιμέρους κτίρια, 72 Αδελφές και νοσοκόμοι, βοηθητικό προσωπικό ελάχιστο.

Με την πείρα των 20 ετών, η ακούραστη νοσηλεύτρια έπρεπε και εδώ να αρχίσει το δύσκολο έργο της δημιουργίας από τις πρώτες ημέρες.

Σαν ώριμο και υπεύθυνο άτομο, με συναίσθηση της ευδύνης και του χρέους, υπερνικά εσωτερικά και εξωτερικά εμπόδια αναβαθμίζοντας το νοσηλευτικό ιδεώδες.

Το 1972 γίνεται η μεταφορά από τα παλιά κτίρια στο καινούργιο χωρίς πρόγραμμα, κατόπιν εντολής του τότε Υπουργού Κοιν. Υπηρεσιών και με το ίδιο προσωπικό.

Με τη συνεργασία των ελάχιστων Αδελφών και με ατέλειωτες ώρες δουλειάς μπαίνουν σε κάποια σειρά τα τμήματα και αρχίζει η λειτουργία του καινούργιου νοσοκομείου.

Έχουν περάσει 16 χρόνια μόνιμης προσφοράς της Διευθύνουσας μας στο Τζάνειο. Δεν είναι δυνατό να απαριθμήσουμε ένα προς ένα όλα τα γεγονότα. Θα αναφερδούμε όμως στα πιο σημαντικά, που η σπουδαιότητά τους παραμένει αναμφίβολα σταδιός στην πορεία της νοσηλευτικής του Τζάνειου και στα οποία η συμβολή της κας Κυρίτση υπήρξε καθοριστική.

Το 1973 με πρότασή της ιδρύεται η σχολή Βοηθών Νοσοκόμων με μια Διπλωματούχο Αδελφή, μια Διευθύντρια και μια Γραμματέα.

Από τον πρώτο κιόλας χρόνο άρχισαν να φοιτούν πρακτικές αδελφές του νοσοκομείου μας αρχικά, και στη συνέχεια αδελφές από άλλα νοσοκομεία γιατί ως γνωστό η σχολή μας είναι απογευματινή και έτσι διευκολύνονται πάρα πολλοί εργαζόμενοι, να σπουδάσουν και να παίρνουν τα εφόδια για κατοχύρωση και μελλοντική εξέλιξη.

Οι νέες μονάδες που δημιουργήθηκαν (εντατικής παρακολούθησης εμφραγμάτων, τεχνητού νεφρού, μεταμοσχεύσεων, αναπνευστική μονάδα), πλαισιώνονται με εξειδικευμένες Αδελφές που με εισήγηση της Διευθύνουσας μετεκπαιδεύτηκαν στον Ευαγγελισμό, Αρεταίειο και αλλού. Αυξάνονται οι αιδουσες χειρουργείου από 5 που λειτουργούσαν αρχικά σε 9 και οργανώνονται καινούργιες κλινικές.

Δημιουργείται με πρότασή της κεντρική αποστείρωση και πλαισιώνεται με εκπαιδευμένο στον τομέα αυτό νοσηλευτικό και τεχνικό προσωπικό.

Με δύο λόγια η συμβολή της Διευθύνουσάς μας στην πρόοδο και εξέλιξη του νοσοκομείου μας, σε συνεργασία με το Διοικητικό Συμβούλιο, ήταν μεγάλη όχι μόνο επειδή στήριζε από τον τομέα της ευδύνης της προτάσεις που αποσκοπούσαν στην καλύτερη παροχή υπηρεσιών, αλλά και επειδή εισηγήθηκε και υποστήριξε ανάλογες προτάσεις.

Η δραστηριότητά της όμως δεν περιορίζεται μόνο στο χώρο εργασίας, αλλά επεκτείνεται και έξω από αυτή.

Διετέλεσε μέλος της εφορίας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Πειραιά και μέλος της εφορίας της Σχολής του ΠΙΚΠΑ.

Έλαβε μέρος σε όλα τα συνέδρια των διπλ/χων Αδελφών στην Ελλάδα και σε πολλά ανάλογα συνέδρια στο εξωτερικό.

Από το 1968 μέχρι και σήμερα εκλέγεται μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος και με την ίδιοτητά της αυτή βοηθάει στην εξέλιξη και προαγωγή του κλάδου μας.

Σήμερα οι Αδελφές Νοσοκόμες έχουν μια δέση στην Ανώτατη εκπαίδευση με την ίδρυση της σχολής της Νοσηλευτικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, αποτέλεσμα αγώνων πάρα πολλών ετών του Συνδέσμου μας.

Ο Γκαίτε έλεγε: «Δεν αρκεί να παρουσιάζουμε ένα λαμπρό παρελθόν, πρέπει να εξασφαλίσουμε το μέλλον». Αυτό έπραξε στην ολοκληρωμένη επαγγελματική της καριέρα η Διευθύνουσά μας η δε προσφορά της και η διορατικότητά της για τα προβλήματα του Νοσοκομείου και του κλάδου μας την έχουν βαδειά καταξιώσει στη συνείδηση όλων μας.

Σεβαστή μας Διευθύνουσα,

Με την παράκληση και την πεποίθηση ότι δα συνεχίσετε με αμείωτο ενδιαφέρον και τη ίδια ζωτικότητα να ασχολείσθε με τα προβλήματα του κλάδου μας, σας απευθύνω εκ μέρους όλων των Αδελφών ένα μεγάλο ευχαριστώ και την υπόσχεση ότι δα μιμηθούμε το παράδειγμά σας.

Σας ευχόμεθα κάθε ευτυχία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

1. «Εισαγωγή στη Νοσηλευτική Επιστήμη και Έρευνα» είναι ο τίτλος Διεθνούς Σεμιναρίου, που θα πραγματοποιηθεί από 5 έως 24 Ιουλίου 1987 στο Limburg της Ολλανδίας.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε:

International Seminar I.N.S.
 Faculty of Health Sciences
 University of Limburg
 P.O.Box 616
 6200 M.D. Maastricht, Netherland.

2. Δεύτερη Συνεδρίαση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας θα πραγματοποιηθεί στο Λονδίνο από 21 έως 23 Σεπτεμβρίου 1987.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε:
 Conference and Exhibitions 4 Little
 Essex str
 London WC2R 3LF
 Tel: 018366633

3. Η Τρίτη Διεθνής Συνάντηση της Εντατικής Νοσηλευτικής Φροντίδας θα πραγματοποιηθεί στο Μόντρεαλ του Καναδά από 28 Αυγούστου έως 3 Σεπτεμβρίου 1988.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε:
 AACN
 One Civic Plaza
 New Port Beach
 CA California 92660
 Tel: (714) 6449310